

«Alle andre får lov»

Intervjuer med barn og foreldre
om Snapchat og YouTube

«Alle andre får lov»

Intervjuer med barn og foreldre om Snapchat og YouTube

©Medietilsynet

Redaktør: Medietilsynet

Intervjuer og utvalg: Norstat, moderator Tonje Gotschalksen

Prosjektleder, rapport: Marianne Alfsen / Felix Media

Skribent: Bente Frøytlog / Felix Media

Design og layout: Ina Rød Engelstad / Fauna Media

Fotograf: Fredrik Naumann / Felix Features

ISBN: 978-82-8428-056-1

Utgitt: mai 2025

Innhold

Forord	4
Om rapporten	5
Hvorfor får barna Snapchat før de er 13 år?	6
Snapchat har en funksjon i familien	9
Ulik bevissthet	10
Mye tid på scrolling og streaks	13
Snap Map er praktisk i hverdagen	14
Foreldrenes dilemma: kontroll versus privatliv	17
Alle er på YouTube	19
Algoritmene styrer	22
Mitt barn fikser det	24
Oppsummering	25

Digitale barn: kontroll vs. frihet?

En del av Medietilsynets oppdrag er å bidra med innsikt om barn og unges mediebruk og gi råd til barn og foreldre om hvordan de skal forholde seg i det digitale landskapet. Vi skal også bidra til at lovverk, offentlige tjenester og undervisningsopplegg både beskytter barna og gir dem muligheter til aktiv digital deltakelse.

For at dette arbeidet skal være kunnskapsbasert, gjennomfører Medietilsynet jevnlig kvantitative undersøkelser både om barns digitale medievaner og foreldres vurderinger av og synspunkter på de samme temaene. Fra disse undersøkelsene vet vi at norske barn er digitale fra ung alder.

Andelen barn som bruker sosiale medier før aldersgrensen på 13 år, er høy og stabil, ifølge undersøkelsen [Barn og medier 2024](#). Dette til tross for mye offentlig oppmerksomhet både rundt skadelig påvirkning og aldersgrenser i sosiale medier: Rundt 50 prosent av norske foreldre og foresatte åpner fremdeles for at barna kan debutere på sosiale medier før den gjeldende aldersgrensen på 13 år. Barna rapporterer om enda høyere bruk, rundt 70 prosent sier de bruker sosiale medier før de er 13 år. Bruken av TikTok ser ut til å gå noe ned, mens Snapchat ser ut til å holde stand blant 9-, 10-, 11- og 12-åringene.

I rapporten [Digitale dilemmaer](#) fra 2023, undersøkte Medietilsynet hva som gjorde at foreldre åpnet for bruk av mobiltelefon og sosiale medier før aldersgrensen. I denne rapporten ønsker vi å belyse ytterligere i hvilken funksjon Snapchat har i norske familier: hvordan bruker de appen, hvilke type kontakter får barna lov til å ha, og hvordan

settes kontoene på appen opp for barnet? Hvorfor gir foreldrene tilgang til Snapchat, og hva tenker de om den anbefalte aldersgrensen?

Barn og medier 2024 viser at YouTube-bruken er høy og stabil blant barna i aldersgruppen 9–12: 83 prosent av disse barna bruker YouTube. YouTube er en tjeneste i grenselandet mellom strømming og sosialt medium. Derfor har Medietilsynet i lengre tid vært nysgjerrig på hvordan barn i Norge bruker tjenesten. Brukes den i hovedsak til strømming, eller inkluderer bruken kommentering av andres innlegg og posting av egne? Medietilsynet ønsket også å vite mer om det er samsvar mellom barnas bruk av

YouTube og hvordan foreldrene tror de bruker tjenesten.

Et annet aspekt vi ønsket å undersøke for både YouTube og Snapchat, er i hvilken grad foreldrene følger med på barnas aktivitet på plattformene. Har de oversikt – og ønsker de oversikt – eller er det slik at foreldrene mener at bruken av disse tjenestene

bør være tillitsbasert?

På vegne av Medietilsynet vil jeg bruke anledningen til å takke barna og foreldrene som har delt egne erfaringer og perspektiver i dybdeintervjuene som ligger til grunn for denne rapporten.

Fredrikstad, 19. mai 2025

Mari Velsand
direktør i Medietilsynet

«Mamma, kan jeg please
få Snapchat? Please?
Det er urettferdig hvis
jeg ikke får lov når
vennene mine får!»

Jente, 9 år

Om rapporten

Medietilsynets undersøkelse [Barn og medier 2024](#) viser at hele 72 prosent av barn mellom 9 og 12 år er på sosiale medier, selv om aldersgrensen er 13 år.

Ti familier rundt om i landet har i etterkant av gjennomføring av den kvantitative undersøkelsen Barn og medier 2024 deltatt i dybde-intervjuer og svart nærmere på spørsmål om bruk av Snapchat og YouTube. Barna i intervjugruppa er mellom 9 og 12 år, har smarttelefon og er på sosiale medier. Denne rapporten beskriver hva barn og foreldre i de ti familiene sier, mener og gjør. Sitatene er redigert og strammet noe for økt lesbarhet, men uten at innholdet er endret.

Barn og foreldre svarte på omtrent de samme spørsmålene. Intervjuene ble gjennomført digitalt med hver enkelt familie i august og september 2024. Intervjuene var tredelt: Først deltok foreldre og barn i intervjuet sammen. Deretter svarte bar-net på spørsmål på egen hånd. Her valgte noen foreldre å forlate rommet mens barnet ble inter-vjuet, andre oppholdt seg i bakgrunnen i samme rom. Den siste delen av intervjuet ble gjort med de voksne alene.

Alle barna i intervjugruppa bruker Snapchat. To av de yngste har ikke Snapchat på egen mobil, men får bruke appen på foreldrenes. For åtte av de ti barna er Snapchat den mest populære appen. Halvparten svarer at de bruker Snapchat mest og sier at Snapchat «er viktigst for meg».

Alle barna har også tilgang på YouTube, og tre av dem har egen YouTube-kanal hvor de legger ut videoer. YouTube er den nest mest populære appen etter Snapchat. Det varierer hvor ofte barna er på YouTube. To svarer «aldri» eller «svært sjelden», andre bruker plattformen ofte.

To sier YouTube er viktigst for dem, viktigere enn Snapchat.

Medietilsynet var oppdragsgiver og ansvarlig for intervjuguiden. Analysebyrået Norstat hadde ansvar for rekruttering og gjennomføring av intervjuene. Rapporten er utarbeidet av Felix Media på oppdrag fra Medietilsynet.

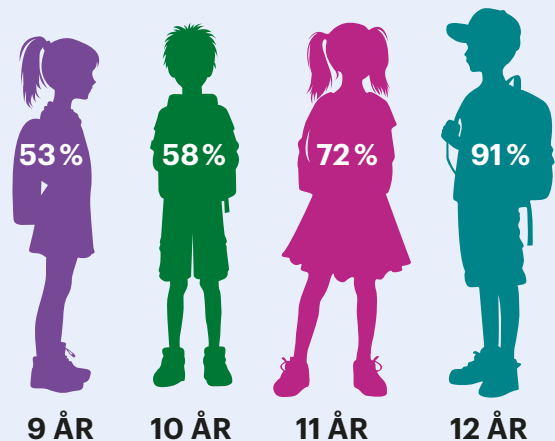
72%

**AV BARN MELLOM 9 OG 12 ÅR
ER PÅ SOSIALE MEDIER**

Kilde: Medietilsynet, Barn og medier 2024

7 av 10

9-12-ÅRINGER ER PÅ SOSIALE MEDIER

Hvorfor får barna Snapchat før de er 13 år?

Tall fra Barn og medier 2024 viser at sju av ti i gruppen 9–12-åringer er på sosiale medier. Og den mest brukte tjenesten blant alle barn og unge er Snapchat.

Hva er årsaken til at foreldre velger å gi barna tilgang til Snapchat før de er 13 år? Og hvilken funksjon har Snapchat i familien? Dette er blant spørsmålene ti familier med barn mellom 9 og 12 år har svart på i denne undersøkelsen.

– Mamma, kan jeg please få Snapchat? Please? Det er urettferdig hvis jeg ikke får lov når vennene mine får!

Jenta er 9 år, for ung til å få Snapchat, men hun er utholdende. Hun spør om og om igjen, både tre og fire og fem ganger om dagen.

Det ender med Snapchat. Mamma laster ned og installerer appen på 9-åringens smarttelefon.

– Det er vanskelig når hun ser på meg med de øynene, ikke sant? Og lover meg å bruke appen slik vi blir enige om.

Mor til jenta ler godt når hun i intervjuet forteller hvordan datteren overtalte henne til å få Snapchat.

Historien fra den ene familien i intervjugruppa likner på den som utspiller seg i mange familier hvor barna egentlig er for unge til å få sosiale medier. Foreldrene har mer eller mindre kvaler, de opplever at det lurar mange farer der ute, men gir likevel tilgang – og med tillit til at barna klarer å manøvrere. Det var også konklusjonen i rapporten [Digitale dilemmaer](#) fra 2023.

Et gjennomgående funn i denne undersøkelsen med 9–12-åringene er at barna får Snapchat før de er 13 år fordi «alle andre» har appen. Både barna selv og foreldrene deres er opptatt av at de ikke skal havne utenfor det sosiale fellesskapet på skole og fritidsaktiviteter.

– Alle hadde Snapchat, og jeg ville liksom ikke være den eneste i klassen som ikke hadde. Jente, 11 år.

– Vennene mine sa jeg skulle ha det. Gutt, 11 år.

Ifølge Barn og medier 2024 var 40 prosent av barna enige i påstanden: «Jeg ville følt meg utenfor hvis jeg ikke var på samme sosiale medier som mine venner». Blant 9–10-åringene var 33 prosent enige i påstanden.

Faren til en 12-åring i intervjugruppa sier:

– Snapchat ble en del av det sosiale nettverket i klassen, en måte å kommunisere på.

En annen sier:

– Hun fikk Snapchat for rett og slett å ha mulighet til å kommunisere med venner som ikke er tilgjengelig på tekstmelding. For det er ikke alle som har utvekslet telefonnummer. Og da blir det sånne type tjenester man må bruke.

Pappa til 11-åring.

Noen slipper å mase. En av jentene forteller at hun satt i stua sammen med en venn og moren sin, og bare sa «nå laster jeg ned Snapchat». En 12-åring, som har hatt Snapchat siden hun var 7 eller 8 år, sier det var morens initiativ å laste ned appen:

– Mamma sa hun ga meg det for å holde kontakt med familien og snakke med venner og sånt.

Andre foreldre nølte lenge før de til slutt sa ja. Moren til en 12-åring, som fikk Snapchat for noen måneder siden, forteller:

– Det satt veldig, veldig langt inne. Vi holdt igjen i flere år, mange av ungene rundt oss har hatt Snapchat i både to og tre år.

STARTER FORSIKTIG

En del foreldre lar barna få Snapchat tidlig også fordi det virker som en trygg inngangsport til sosiale medier. En mor i undersøkelsen sa ja fordi hun hadde inntrykk av at det var et greit alternativ for de yngste:

– Vi trodde Snapchat var lettere å kontrollere enn for eksempel Facebook eller Instagram, at det var

45%

**AV BARN MELLOM
9 OG 12 ÅR FÅR LOV TIL
Å BRUKE SNAPCHAT**

Kilde: Medietilsynet, Barn og medier 2024

lettere å kontrollere hvem han var venn med, og at det mest brukes som en kommunikasjonskanal.

I intervjuene med både barn og foreldre kommer det fram at barna ofte starter med noen få venner på Snapchat, gjerne foreldrene, den nærmeste familien og bestevennene på skolen og i nabolaget.

– Først var det bare familie og de nærmeste vennene jeg hadde.

Gutt, 11 år, fikk Snapchat da han var 9.

Moren til denne 11-åringen understreker at sønnen fikk Snapchat for å holde kontakt med familien:

– Det var for at han skulle kunne følge med på hva vi sendte til hverandre i familiegruppa, først og fremst. Og så var det noen andre i klassen som hadde fått det, og da syntes han det var kjekt å ha.

I en annen familie ble det utslagsgivende at en god venninne av sønnen flyttet langt bort.

– Det ble enklere for dem å holde kontakten med bilder og meldinger på Snapchat enn på iPaden. Mamma til 12-åring.

FAKTA

På Snapchat kan du:

- sende meldinger og bilder privat eller i en gruppe
- legge ut bilder og korte videoer, gjerne med ulike filtre
- bestemme hvem og hvor lenge mottakeren kan se bilder/videoer
- se på venners bilder, filmer og stories
- følge kjendiser og bedrifter – åpne profiler kan sees av alle, lukkede profiler må du spørre om å følge
- se hvor venner befinner seg på Snap Map
- ha snap streak – snapper frem og tilbake med hverandre minst én gang daglig
- få bestevenner – de åtte vennene du snapper og chatter mest med
- få tilgang til My AI – en chatbot som er tilgjengelig for alle på Snapchat
- handle med snap-polletter – kjøpe tilgang til for eksempel linser og andre digitale varer

I Utforsk får du en «feed» med innhold fra for eksempel kjendiser og influensere du ikke følger eller nyhetssider som NRK og VG.

Kilde: Medietilsynet, Foreldretips om TikTok, Instagram, Snapchat og YouTube

Snapchat har en funksjon i familien

Mange foreldre la vekt på at barna fikk Snapchat tidlig, også fordi det er praktisk i familiehverdagen.

Appen fyller en funksjon i familien. Flere av foreldrene og barna velger Snapchat når de vil ha tak i hverandre i dagliglivet.

Alle foreldrene i intervjugruppa har Snapchat utenom én mor, og hun har overlatt kontoen sin til datteren. Mange oppgir at de bruker Snapchat ofte. De liker appen og synes den er rask og enkel å bruke.

– Snapchat er viktigst av appene. Den holder kontakt med venninner og venner og jobb, og så skjer det mye på Snap.
Mor til 12-åring.

Mange har familiegrupper på appen, for eksempel grupper med bare foreldre og barn, eller grupper med en større familierets.

– Jeg synes det er kjekt å få bilder og filmer av tantebarna mine, et lite innblikk i hverdagen deres. Det synes jeg er gøy, og det går lett å ha videosamtale.
Mor til 11-åring.

FAKTA

Barna får Snapchat før de er 13 år

- ...fordi «alle andre» har appen
- ...for ikke å havne utenfor fellesskap på skole og fritidsaktiviteter
- ...fordi bestevenner allerede bruker appen
- ...for å holde kontakt med venner og familie som bor langt unna
- ...fordi foreldre synes det er praktisk og lett å bruke appen i hverdagen
- ...for at barnet skal kunne delta i familiegrupper

Kilde: Medietilsynet, intervjuer med barn og foreldre om Snapchat og YouTube, 2024

Ulik bevissthet

Tall fra Barn og medier 2024 viser at blant 9–18-åringene som bruker Snapchat, har mer enn halvparten privat bruker, slik at bare venner og følgere kan se hva de deler. Blant 13–14-åringene er det 52 prosent, mens blant 9–10-åringene er det kun 39 prosent som har privat bruker på Snapchat.

Andelen som har privat bruker, er altså mindre blant de yngste barna enn blant de eldre.

Åtte av de ti barna i denne intervjuundersøkelsen har Snapchat på egen mobil, og de har alle privat bruker. To av barna i intervjuundersøkelsen har ikke egen Snapchat, men bruker appen med foreldrenes konto.

Barna forteller at ikke alle kan bli venner med dem, de må godkjenne før de legger til nye venner. De vil for eksempel ikke ha eldre venner de ikke vet hvem er. Noen har likevel venner de ikke har truffet i virkeligheten. Mange sier at foreldrene skal godkjenne hvem de får legge til som venn på Snapchat, og flere barn og foreldre har ryddet opp og fjernet folk fra vennefore-spørslene.

– Regelen er at hun skal kjenne alle hun legger til på Snapchat, det er viktig. Og aller viktigst er at hun ikke skal ta bilder, nakenbilder eller noe i den retningen, selvfølgelig. Hun liker å prøve make-up og vise fram det, men vi har snakket mange ganger om at det kanskje ikke er bra å bruke Snapchat på badet. Mamma til 10-åring.

Selv om alle barna i denne gruppa har private brukere, er det likevel stor variasjon i bevisstheten rundt kontoinnstillingene blant foreldrene. Noen husker ikke helt hvilke kontrollfunksjoner de brukte da barna fikk Snapchat. Mange av barna har vært på sosiale medier i flere år allerede, og foreldrene mener innstillingene kan ha blitt endret underveis. Enkelte uttrykker også at det kan være vanskelig å sette seg inn i alle innstillin-

«I en ideell verden måtte man brukt BankID for å logge seg på sosiale medier. Slik at du faktisk måtte være en viss alder før du får lov. Da hadde det vært mye enklere for foreldre å holde på den grensa. Litt som med lappen, det er ingen som maser om å få ta appen når de er 15.»

Mamma til 12-åring

gene. Andre legger stor vekt på å bruke foreldrekontroll, familiefilter og andre begrensninger.

– Pappaen hennes gikk gjennom alle sikkerhetsinnstillinger som finnes for å gjøre det tryggest mulig. Han kan mye om det.
Mamma til jente på 12 år.

Mange foreldre mener at mer kunne vært gjort i selve appene. Mens voksne blir vant til BankID, totrinns autentisering, bytting av passord og verifisering av informasjon på stadig flere områder i hverdagen, kan barna i mange tilfeller oppholde seg mer eller mindre fritt i den digitale verden.

– Hvis de først skal slippes løs på nett, må de også lære seg sikkerhet, sier en far.

Han tror ikke velmente ord og pedagogiske kampanjer holder i så måte, han mener det må

tekniske ordninger på plass. Som eksempel nevner han at det ikke burde være mulig for barna å være pålogget på en konto i lang tid uten å bekrefte brukeridentitet. Krav om passordendring med jevne mellomrom kunne også gjort appene mindre utsatt for misbruk og hacking.

– Barna må få inn gode vaner så tidlig som mulig. De må bevisstgjøres og trenes opp til å være kritiske på et nivå som er håndterbart for dem. Det ville gjort det tryggere på nettet på mange måter.
Far til 12-åring.

UENIGE OM ALDERSGRENSER

Medietilsynet anbefaler foreldre å overholde aldersgrensen på sosiale medier for å skjerme de yngste fra skadelig innhold og skadelig design.

Foreldrene som er med i undersøkelsen har alle tillatt at barnet har Snapchat og er enig i at aldersgrensen er vanskelig å overholde. Likevel

er de uenige om hvem som skal regulere aldersgrenser på sosiale medier: foreldre eller myndighetene.

Moren til en tolvåring i intervjugruppa forteller om heftige diskusjoner og steile fronter når mobilbruk og sosiale medier er tema på foreldremøtene på sønnens skole. Selv ønsker hun strengere regulering og en fast aldersgrense. Det tror hun ville vært tryggere for barna – og skapt mindre press for foreldrene.

– I en ideell verden måtte man brukt BankID for å logge seg på sosiale medier. Slik at du faktisk måtte være i en viss alder før du får lov. Da hadde det vært mye enklere for foreldre å holde på den grensa. Litt som med lappen, det er ingen som maser om å få ta lappen når de er 15. Mor til 12-åring.

Flere andre foreldre ser ikke noe poeng med aldersgrenser på sosiale medier. De legger mer vekt på foreldrenes eget ansvar.

– Foreldrene kjenner barnet sitt best på hva de tåler og kan takle. Så jeg tror aldersgrenser bør være styrt av foreldrene. Det er greit med en veiledende grense, men ikke en bastant. Pappa til jente på 11 år.

Moren til en jente på 10 år mener det ville vært enklere å si nei hvis aldersgrensen ble strengere håndhevet, likevel mener hun det er bedre at hun som forelder avgjør hva som er riktig for døtrene:

– Det er litt vanskelig, men hjertet mitt sier at jentene skal ha frihet.

En far omtaler aldersgrensen for sosiale medier som «teoretisk» og mener den er like vanskelig å praktisere som aldersgrenser på energidrikker:

– Alder og sosiale medier er en nesten håpløs greie. For det er opp til foreldrene å avgjøre, og det å jukse på alder på sosiale medier er noe av det letteste man kan gjøre.

«Foreldrene kjenner barnet sitt best på hva de tåler og kan takle. Så jeg tror aldersgrenser bør være styrt av foreldrene. Det er greit med en veiledende grense, men ikke en bastant.»

Pappa til jente på 11 år

Tall fra Barn og medier 2024 viser at 45 prosent av 9–12-åringene får lov til å bruke Snapchat. Det er omtrent samme andel som i 2022. Færre av de yngste får lov til å bruke TikTok enn tidligere. I 2022 fikk rundt 50 prosent av 9–12-åringene lov å bruke appen, i 2024 gikk andelen ned til 34 prosent. Andel av 9–12-åringer som ikke får lov til å bruke Snapchat og TikTok, men som svarer at de gjør det, ligger på 2 prosent.

Likevel mener mange av foreldrene i denne rapporten at barna som regel er flinkere enn de voksne til å komme forbi eventuelle sperringer på mobil og sosiale medier – hvis de vil. I intervjugruppa sier flere av barna at de laster ned apper uten å spørre foreldrene først.

– Jeg har jo hørt om barn som har flere TikTok-kontoer for eksempel. Og nå har jeg skjont at sønnen min oppga at han var født i 1973 da han satte opp sin profil. Så kanskje han også har andre kontoer jeg ikke vet om? Mamma til 11-åring.

Mye tid på scrolling og streaks

I undersøkelsen Barn og medier 2024 svarer 36 prosent av barn og unge at de bruker mer enn tre timer hver dag på sosiale medier på mobilen.

I samtalene med barn og foreldre har vi pratet nærmere om hva barna gjør i Snapchat-universet på mobilen.

De fleste 9–12-åringene bruker mye tid på å scrolle og se på stories, korte videosnutter, både de som vennene legger ut og det som kommer opp som forslag i Utforsker.

– Jeg pleier å gå inn og se på storiene til folk jeg kjenner. Og så pleier jeg å svare folk som har sendt meg ting der. Gutt på 12 år.

Mange bruker mye tid på mobilen. En av 10-åringene tipper at hun kanskje bruker to timer hver dag på Snapchat og TikTok. Når hun sjekker, viser det seg å være et snitt på 3 timer og 39 minutter hver dag.

De fleste barna har også såkalte streaks gående på Snapchat. En streak er når to personer sender hverandre snap hver dag uten å hoppe over en dag. Jo flere dager, desto høyere streak. Streaken varer så lenge kontakten opprettholdes daglig, og målet er å holde på lengst mulig.

En 11-åring har hatt en streak med en venn i 100 dager. Noen har streak med mange venner og bekjente samtidig. Flere av barna og foreldrene i intervjugruppa har også streak gående mellom seg.

– Hun fikk meg inn på det, vi skal ha en streak lengst mulig. Det er en god utfordring og start på morgenen at hun sender meg et bilde av det hun driver med selv – ingen ting, altså – og så sender jeg tilbake. Pappa til 12-åring.

«Hun fikk meg inn på det, vi skal ha en streak lengst mulig. Det er en god utfordring og start på morgenen at hun sender meg et bilde av det hun driver med selv – ingen ting, altså – og så sender jeg tilbake.»

Pappa til 12-åring

Noen av barna er opptatt av ikke å miste streaken. Flere har opplevd det når de ikke har fått ha med seg mobilen på leirskole. En gutt sier han hadde følt seg som en dårlig venn hvis han hadde blitt fratatt

Snapchat eller mobilen og måtte bryte i streaken. Andre synes ikke det er spesielt viktig, selv om de synes det er gøy.

– Men streaks gjør jo at du blir mer sosial. Jente, 11 år.

Ingen i intervjugruppa, hverken barn eller voksne, kommenterer eller problematiserer bruk av streaks.

Snap Map er praktisk i hverdagen

Totalt bruker 28 prosent Snap Map for å følge med på barna sine, ifølge undersøkelsen [Foreldre og medier 2024](#).

Rapporten [Digitale dilemmaer](#) understøtter dette funnet.

Både barn og foreldre i intervjugruppa bruker Snap Map – også mange av de som ser utfordringer med bruken.

– Jeg føler litt at det er overvåking.
Mamma til jente på 12 år.

Snap Map er en kartfunksjon i Snapchat som gjør det mulig å dele med vennene dine i appen hvor du befinner deg fysisk til enhver tid. Hvis venne-ne bruker kartfunksjonen, ser du også hvor de er.

Alle barna i intervjugruppa som bruker Snapchat aktivt, med egne brukere på egne mobiler, har også Snap Map. Mange forteller at de ofte sjekker Snap Map for å se hvor vennene er, før de tar nærmere kontakt som å sende melding eller ringe.

– Jeg ser om folk er hjemme og hvor de er, sånn at hvis jeg skal spørre om å finne på noe, så spør jeg ikke når de er i byen.
Jente, 12 år.

Snap Map kan stilles inn slik at du velger hvem som kan se deg på kartet. Barna i intervjugruppa

oppgir at de vet at foreldrene kan se hvor de er. Enkelte av barna er synlige for alle på kartet, men de fleste bruker innstillinger som begrenser hvem som kan se dem.

– *Jeg har privat innstilling, jeg tenker at det er lurt. Fordi alle trenger ikke å se hvor man er.*
Jente, 12 år.

Noen forholder seg aktivt til når de vil og ikke vil bli sett. En jente på 12 år forteller at som regel kan alle vennene hennes se hvor hun er. Men av og til skur hun av og skjuler seg, hun går i «ghost mode», spøkelsesmodus, for eksempel når hun er på BUP.

En jente på 10 år vil ikke bruke Snap Map åpent etter at store-søsteren hennes hadde en negativ opplevelse. Søsteren ville være i fred hjemme og ikke gå ut, men vennene så henne på Snap Map og kom på døra.

– *De ville inn i huset, og det var ikke så gøy for henne.*
Jente, 10 år.

Andre har alltid Snap Map på og er ikke opptatt av at alle kan følge med på hvor de oppholder seg.

– *Jeg bryr meg egentlig ikke.*
Gutt, 11 år.

De fleste foreldrene i intervjugruppa følger med på barna på Snap Map. De mener det er praktisk i hverdagen, og at det føles som en ekstra sikkerhet.

– *Vi bruker det jo ikke for å overvåke, men det er veldig greit å ha den tryggheten og vite at hvis noe skulle skje, ser vi hvor hun er. Til vanlig sender*

vi melding og spør hvor hun er, så svarer hun der. Det er ikke et verktøy vi bruker aktivt, men godt å ha i bakhånd.

Pappa til jente på 12 år.

En mor liker godt at appfunksjonen er i sanntid, og sønnen hennes må ha funksjonen på hele tiden.

– *Hvis han er i sentrum hele dagene, kan det være jeg går inn på Snap Map og ser hvor han var sist, og når han var aktiv. Det gjør at jeg slipper å ringe og mase på ham og kontrollere hele tiden hvor han er.*

Mamma til 11-åring.

«Det er ikke nødvendigvis slik at vi heller skal vite hvor han er til enhver tid. Ingen visste hvor jeg var da jeg var 12 år og sprang ute i skogen, ikke sant? Men dagens samfunn er jo blitt sånn at vi er mer kontrollerende enn våre foreldre var.»

Mamma til gutt på 12 år

– *Selvfølgelig, sier moren til en 10-åring om å ha datteren på Snap Map:*

– *Jeg liker å vite hvor hun er. Dessuten mister hun mobilen veldig ofte, så vi prøver å finne ut hvor hun har vært sist. Så det er helt sikkert: Jeg vil ha henne på Snap Map.*

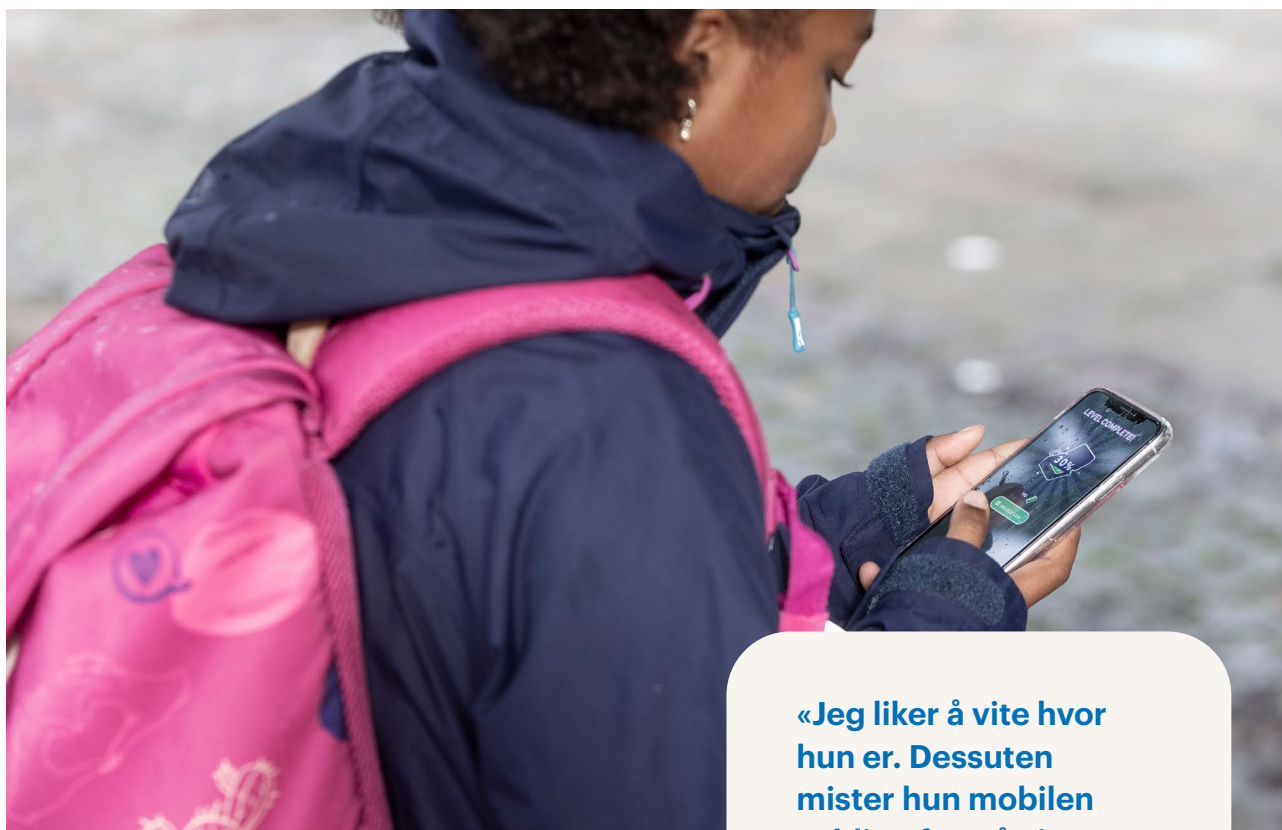
Andre er mer ambivalente. Noen mener Snap Map grenser til overvåking og invaderer barnas

privatliv. Noen legger vekt på at det føles utrygt at andre – og potensielt folk med farlige hensikter – kan se hvor barna befinner seg.

– *Vi har tatt bort Snap Map for datteren vår. Som en sikkerhetsgreie. Mulig jeg er gammeldags, men jeg tenker det er greit å ikke vise for hele verden hvor man er hele tiden. Jeg har tatt det bort fra min egen app også.*

Mamma til jente på 12 år.

Moren til en 12-åring har begrenset Snap Map slik at kun de aller nærmeste, det vil si foreldre og besteforeldre, kan se sønnen på kartet.

«Jeg liker å vite hvor hun er. Dessuten mister hun mobilen veldig ofte, så vi prøver å finne ut hvor hun har vært sist. Så det er helt sikkert: Jeg vil ha henne på Snap Map.»

Mamma til 10-åring

– Det er ikke nødvendigvis slik at vi heller skal vite hvor han er til enhver tid. Ingen visste hvor jeg var da jeg var 12 år og sprang ute i skogen, ikke sant? Men dagens samfunn er jo blitt sånn at vi er mer kontrollerende enn våre foreldre var.
Mamma til gutt på 12 år.

En far i intervjugruppa blir overrasket da han skjønner at datteren på 11 år har Snap Map:

– Jeg er veldig mot at man skal dele posisjonen sin, spesielt når man er barn, så det skal jeg sjekke om vi skal skru av.

Denne faren vil heller ikke bruke Snap Map med privat innstilling. Han foretrekker Apples foreldrekontroll på mobilen.

– Da kan vi be om posisjonen til telefonen når vi trenger det. Hvis hun for eksempel har gått seg bort, kan vi finne ut hvor hun er. Men den følger i det minste ikke med på hvor hun er hele tiden.
Pappa til jente på 11 år.

Enkelte foreldre i intervjugruppa frykter at Snap Map kan brukes som verktøy for sosial utestenging. En mor nevner at dette har skjedd blant tenåringsjenter i lokalmiljøet. En annen mor har selv negative erfaringer i voksen alder, og håper sønnen hennes slipper å oppleve det samme.

– Jeg har sett på Snap Map at flere av mine venner har vært sammen på sosiale ting uten at jeg er blitt invitert. Det tenker jeg fort kan bli en situasjon, at barna ser andre venner samles og finne på ting, og så har man ikke hørt om det.
Mamma til 11-åring.

Foreldrenes dilemma: kontroll versus privatliv

Mange av foreldrene ønsker å følge med på hvor barna er på Snap Map, men følger ikke like selvfølgelig med på hvor barna er digitalt.

En del synes det er vanskelig å kontrollere barnas bruk av mobil og apper samtidig som de respekterer barnas privatliv. Jo eldre barna blir, desto vanskeligere blir det.

Moren til en 11-åring, som har vært på sosiale medier fra han var rundt 8 år, sier:

– I starten fulgte jeg nøye med på at han ikke var tilgjengelig for alle og på hvem han hadde på appene. Nå er jeg kommet fram til at han må ha mer privatliv. Det kan være greit å kikke innom,

Mange av foreldrene følger med på Snap Map hvor barna er fysisk, men følger ikke like selvfølgelig med på hva barna gjør digitalt.

men jeg går ikke inn på meldingene hans og ser hva de skriver. Jeg stoler på at han sier fra hvis han opplever noe ubehagelig.

Moren til en 12-åring prøver å holde kontroll:

– Jeg har gått litt inn på Snapchat og sett på hva de skriver, men ikke på en stund nå. For jeg kjenner på at han også har rett på et privatliv. Men Discord har jeg valgt å laste ned slik at jeg kan være med i gruppene hans, for å følge med på hva som rører seg der inne. Og til nå, bank i bordet, har det vært uskyldig. Der jeg mer mister kontrollen, er på YouTube. Da måtte jeg ha logget meg inn på hans bruker for å se hva og hvor han kommenterer, og det har jeg ikke gjort.

Moren til en 11-åring forteller at sønnen har tatt mer styring selv:

– Han har skiftet passord på telefonen, for eksempel, og da hadde jeg plutselig ikke tilgang til å gå inn. Jeg tok bort telefonen hans en stund, da. Men det er vanskelig å vite hvor inngripende det er hvis jeg krever kontroll på hans kontakt med venner.

Andre foreldre tror heller ikke det er smart å være streng og kontrollerende. Faren til en jente på 11 år har installert en kontrollfunksjon i nettverket hjemme som blokkerer innhold med vold og sex. Men han unngår å sjekke i detalj hvordan datteren bruker YouTube, selv om han kunne gått inn på loggene hennes.

– Jeg vil ikke at hun skal føle seg overvåket. Jeg ønsker at hun skal prøve å merke selv hvis det er noe galt, og si fra. Her hjemme kan vi snakke åpent om alt.

Pappa til 11-åring.

Mammaen til en jente på 10 år sier:

– Jeg viser tillit og snakker med barna mine. Det er umulig å begrense noen, jeg husker fra min egen barndom at hvis du prøver å begrense, blir det bare verre.

«I starten fulgte jeg nøye med på at han ikke var tilgjengelig for alle og på hvem han hadde på appene. Nå er jeg kommet fram til at han må ha mer privatliv.»

Mamma til 11-åring

Pappaen til en jente på 12 år oppsummerer familiens regler for bruk av sosiale medier slik:

– Sunn fornuft er vel det vi kjører mest på.

Foreldrene mener de har ganske god oversikt i starten når barna får sosiale medier, når de har få venner og stor grad av foreldrekontroll. Men mange føler at de mister kontrollen på et tidspunkt.

– Jeg føler at jeg ennå kan svare «ja, jeg har kontroll». Men jeg vet at om et halvt års tid, når han blir 13, vil det være en eksplosjon jeg ikke klarer å kontrollere. Det synes jeg er litt skremmende som mor, for det er mye rart på nett. Vanvittig mye rart.

Mamma til gutt på 13 år.

Moren til en 11-åring sier at hun er blitt mye mindre streng:

– Det skir ut, rett og slett. Man slipper taket litt etter hvert, det blir på en måte en vane.

Erfaringene fra foreldrene i intervjugruppa med 9–12-åringene samsvarer med funn i Medietilsynets undersøkelse [Foreldre og medier 2024](#). Den viser at 34 prosent av foreldrene synes det er vanskelig å holde oversikt over hva barnet gjør på nettet – og andelen stiger markant jo eldre barna blir. 39 prosent av foreldrene synes det er vanskelig å holde oversikt når barna er 11–12 år, mens hele 62 prosent synes det er vanskelig når barna er blitt 13–14 år.

Alle er på YouTube

Tall fra Barn og medier 2024 viser at 83 prosent av 9–12-åringer bruker YouTube.

Men hva bruker barna egentlig YouTube til? Og hvilken oversikt har foreldrene over barnas brukere og innhold?

Intervjuundersøkelsen i de ti familiene med 9–12-åringer viser at YouTube er nesten like populært som Snapchat. Bruken av de to plattformene skiller seg imidlertid:

Mens Snapchat brukes til både kommunikasjon og videotitting, bruker barna YouTube hovedsakelig for å se korte videoer, spesielt korte klipp og innhold fra populære youtubere. Samtidig varierer det hvor bevisste foreldrene er når de setter opp kontoer, noe som kan påvirke hvordan barna bruker plattformen.

Alle barna i intervjugruppa med 9–12-åringer har tilgang på YouTube. De fleste har YouTube som app på mobilen. Men bruken av Snapchat og YouTube skiller seg noe. Barna bruker Snapchat både for å kommunisere med venner og familie og for å scrolle og se videoer. YouTube bruker de mest for å se på videoer. De barna som er mest opptatt av gaming, som gamer selv og liker å se på andre som gamer, sier at de også kommenterer og kommuniserer med andre på YouTube.

Mange av barna i gruppa ser ofte på YouTube-shorts, korte videoer. Mange følger populære, internasjonale youtubere som Mr. Beast, KreekCraft og Aiko.

– Det morsomste er å se videoer av folk som spiller det jeg synes er gøy å spille: Roblox, Fortnite, Minecraft og Gorilla Tag. Og videoer fra virkelig-

heten, som når Mr. Beast prøver å overleve ute i skogen i telt og sånn.

Gutt, 12 år.

Både barna selv og foreldrene forteller at ungene også ser mange videoer på YouTube om det de ellers er interessert i og holder på med på fritiden, som dans og fotball.

– Det går mye i fotball, scoringer og pasninger og sånne ting, høydepunkter.

Pappa til 10-åring.

Noen liker gjør-det-selv-klipp, hvor de får ideer til ting de vil prøve selv. Moren til en 11-åring ramser opp:

– Snekring, skruing, skumlaging, slimlaging og mye annet rart som dukker opp. Og videoer med

farlige ting: tøffe gutter som driver med eksperimenter, med flammer og forskjellig. Heldigvis er han flink til å spørre når han får lyst til å prøve noe.

VARIERER OM BARN HAR EGEN BRUKER

På YouTube varierer det mer hvordan foreldrene har satt opp brukere og kontoer. Flere av barna som bruker YouTube mest, har egen bruker som de logger seg på. Andre barn går rett på YouTube uten å logge seg på. Mange av barna i gruppa har YouTube på sin egen mobil, noen ser på iPad eller tv.

– Han bruker en gjestekonto. Hvis han bruker min bruker, får jeg så mye rart i min YouTube-feed, da mister jeg det jeg ser på.

Pappa til gutt på 10 år.

En far har laget egen YouTube-bruker til datteren fordi han synes det er både praktisk og trygt.

– Det gjør det enkelt å finne igjen de samme videoene, med den samme alderskontrollen, på tvers av enhetene. Hvis hun går fra telefonen, kan hun gå på tv-en i stua og finne de samme videoene og fortsette der.

Pappa til 11-åring.

Noen er usikre på om barna har egen bruker på YouTube.

– Det er det jeg ikke skjønner, om hun har egen bruker, men det har hun kanskje? Jeg tror hun bare er på YouTube og har hva som helst. Og det er jo ikke bra, for å si det sånn, det må vi ordne opp i.

Mamma til jente på 10 år.

Tre av barna har egne YouTube-kanaler hvor de legger ut videoer. Blant annet filmer de seg selv når de spiller spill med VR-briller og legger det ut. De kommenterer også på andre og får kommentarer selv. To av guttene drømmer om å bli store youtubere når de blir eldre og tjene penger på kanalene sine.

Mor til den ene gameren med egen YouTube-kanal sier at han ser masse på YouTube.

– Han følger sikkert hundrevis av folk.

Mamma til 11-åring.

Få foreldre i gruppa bruker mye tid på YouTube, og de bruker det mer som en vanlig strømmetjeneste. Faren til en gutt på 10 år sier at han og barna i familien bruker YouTube på helt forskjellige måter.

– Jeg bruker det mer som en tv-kanal. Jeg ser ikke på «shorts» og sånt, jeg ser mer på lengre filmer og dokumentarer.

Noen foreldre i gruppa forteller at de bruker YouTube, men bare som inspirasjon og hjelpemiddel, for eksempel i forbindelse med yoga og trening, eller for å sjekke hvordan ting som blir ødelagt hjemme, kan repareres.

FAKTA

Intervjugruppa om YouTube:

- YouTube-shorts – korte videosnutter – er mest populært blant barna
- Foreldre kan synes det er vanskelig å vite om barnet bør ha egen bruker eller ikke
- Tre barn i intervjugruppa har egen YouTube-kanal
- Foreldre bruker mindre tid på YouTube enn barna, og bruker plattformen mer som en vanlig strømmetjeneste

Algoritmene styrer

Barna liker algoritmene, de liker å få mer av det de liker best.

– De sender meg mer greier som jeg liker å se på. Jeg tenker det er bra, for da slipper jeg liksom å lete etter det.

Jente, 11 år.

– Jeg har scrollet så lenge, og «liket» liksom, så de vet hva jeg liker, og da kommer det opp først.

Jente, 12 år.

– Det bare kommer opp på toppen fordi jeg kikker på det så mye.

Gutt, 11 år.

Noen foreldre synes også algoritmestyrte treff er utelukkende positivt.

– Jeg kan ikke se noe negativt med det. Det er jo bra at de får sett mer av det de liker å se på, da slipper de å søke så mye, i hvert fall når de ikke kan skrive hva de vil søke på selv.

Pappa til 10-åring.

Andre foreldre bekymrer seg for strømmen av ensrettet innhold og påvirkningen det kan ha på barna.

Mamma til jente i 5. klasse:

– Det bare renner inn med input hele tiden. Som en dame hun følger i Florida, en tjueåring med brun og flat mage som reiser rundt og bare lever livet, liksom. Skal det være en rollemodell og en hun ser opp til, det bekymrer meg.

Denne moren mener datteren blir tydelig påvirket av innholdet på Snapchat og YouTube.

– Det er klart, som interessen for sminke og hudpleie. Man får jo interesse for det man ser mye av og det som er viktig der ute.

REKLAMEN IRRITERER – OG TRIGGER SHOPPELYST

Selv om barna i intervjugruppa liker at algoritmene gir dem innholdet de helst vil ha, sier mange at de ikke liker direkte reklameinnslag.

Undersøkelsen Barn og medier 2024 viser at 64 prosent av barn og unge opplever å få for mye reklame i sosiale medier. Blant 9–10-åringene er halvparten enig i at de får for mye reklame.

– Jeg prøver bare å hoppe over, jeg gidder ikke å se på det. Fordi jeg er midt i en video, og da synes jeg det er spennende å se på det i stedet for å se på reklame.

Jente, 10 år.

– Det er litt irriterende når reklamen liksom bare popper opp innimellom storiene.

Gutt, 12 år.

«Jeg liker ikke at det er reklame til barn i det hele tatt, jeg mener egentlig barn skal få være barn til de er store nok til å ta valg selv. Men selv om datteren vår er under aldersgrensa for Snap, synes vi hun er moden nok til å ha det og til å se bort fra ting som ikke er helt alderstilpasset henne.»

Pappa til jente på 11 år

Ingen av barna kommenterer den mer indirekte reklamepåvirkningen via influensere, youtubere og folk de følger på sosiale medier. Foreldrene derimot liker det dårlig og rapporterer et klart mønster: Mange sier at barna spør og maser om å få konkrete ting som er populære og går viralt: energidrikker, vannflasker, klær, sko, hårprodukter, sminke og hudpleie.

– De får det inn som snikreklame, i stedet for å se en annonse i avisen eller et ukeblad. De får det inn ved at en eller annen person bruker produktet, så kanskje de ikke helt skjønner at det er reklame.
Mamma til jente på 12 år.

En mor forteller at sønnen liker å se på videoer med såkalte «shopping hauls», videoer hvor folk pakker opp og viser fram masse ting de har kjøpt.

– Det er blitt en greie, at ting bestilles og vises fram, spesielt fra Temu. Så da får han lyst til å handle på Temu.
Mamma til 11-åring.

Flere foreldre opplever et større fokus og press på merkevarer blant barna, og mener det henger sammen med en samlet påvirkning fra sosiale

medier og det sosiale miljøet på skolen og blant venner.

– Plutselig er han blitt opptatt av at klærne skal være riktig merke. Skoene skal være Nike. Ingen ting annet er godt nok.
Mamma til 12-åring.

Faren til en jente på 11 år stoler på at datteren klarer å manøvrere unna både reklame og andre utfordringer på sosiale medier:

– Jeg liker ikke at det er reklame til barn i det hele tatt, jeg mener egentlig barn skal få være barn til de er store nok til å ta valgene selv. Men selv om datteren vår er under aldersgrensa for Snap, synes vi hun er moden nok til å ha det og til å se bort fra ting som ikke er helt alderstilpasset henne.

Andre foreldre er overhodet ikke bekymret for at barna eksponeres for reklame.

– Jeg føler ikke det er noen vits i å begrense det. Reklame har alltid vært en del av tv og sosiale medier. Det var jo sånn da jeg var liten også.
Pappa til 10-åring.

Mitt barn fikser det

I en annen rapport fra Medietilsynet, [Robust, resignert eller nummen](#), beskriver ungdommer hva de har sett på sosiale medier.

Flere forteller at de har sett videoer som inneholder grusomme scener fra krigen i Gaza og selvmordsvideoer. Det ungdommene var mest opptatt å snakke om, var videoer av ungdomsvold – noe alle hadde sett. Tall fra Barn og Medier 2024 viser at mange av barn og unge opplever å komme over ulike typer av skadelig innhold på nettet. 13–18-åringene er blitt spurt om dette, og undersøkelsen viser at nær halvparten av 13–14-åringene har sett skremmende eller voldelige videoer, 33 prosent i denne aldersgruppen har også sett innhold om slåsskamper eller planlegging av slåsskamper. Det er også en høyere andel av 13–14-åringene sammenlignet med de eldre 15–18-åringene som opplever å bli eksponert for innhold med selvskading. Selv om barn under 13 år ikke er blitt spurt, betyr ikke det at disse barna ikke blir eksponert for ulike typer av skadelig innhold.

Flertallet av foreldrene vi intervjuet uttrykker likevel stor tillit til at deres egne barn takler utfordringen:

– *Jeg stoler på at han skjønner hva som er rett og hva som er galt.*

Mamma til 11-åring.

– *Ungene våre er flinke til å høre på det vi sier og følge de rådene vi gir om nettbruk.*

Pappa til jente på 11 år.

– *Han går ikke inn og ser på skumle ting.*

Pappa til 10-åring.

– *Hun er fornuftig og oppegående.*
Pappa til 11-åring.

– *Jentene mine er flinke på skolen og alt er greit med dem. Så hvorfor ikke stole på dem?*
Mamma til 10-åring.

Flere av barna i intervjugruppa har likevel opplevd negative eller skumle hendelser på sosiale medier. En jente er blitt snikfotografert og har fått bilder delt på Snapchat. En gutt ble forsøkt lagt til som venn av en eldre person på Snapchat. Noen har hatt nifse møter med det som antakelig var KI-roboter. Søsteren til en jente ble kontaktet av narkoselgere. Noen barn har sett videoer med ekkelt innhold, og vet om andre barn som har sett ting – for eksempel en haivideo som var så nifs at han som så den kastet opp.

Moren til en av jentene fant porno lastet på datterens mobil. Hun slettet sidene og søkeloggene, og har bestemt seg for ikke å nevne det – hvis det ikke skjer igjen.

Ingen foreldre ønsker at barna skal utsettes for vonde og potensielt farlige ting. Men der noen foreldre mener at de små er så sårbare at de bør skjermes – for eksempel med strengere håndtering av aldersgrenser med krav om innlogging – mener andre tvert imot at barna tidlig bør læres opp til å bruke nett og sosiale medier på en trygg måte.

En mor påpeker at det er umulig å beskytte barna helt, aldersgrenser eller ei.

– Vi må jobbe med holdninger og fortsette å snakke mye med barna, sier hun.

En 11-åring i intervjugruppa vet hva hun ville sagt hvis hun var sjefen til de som jobber med barn og medier i Norge:

– Vær litt forsiktig når du er ute på nettet.

Oppsummering fra samtalene med foreldrene:

- Foreldrene er bekymret for hva som møter barna på Snapchat og YouTube, men lar dem likevel få tilgang før aldersgrensen.
- Hvorfor? I stor grad fordi «alle andre får lov».
- Foreldrene har stor grad av tillit til egne barn og deres evne til å navigere i SoMe.
- Mange av foreldrene følger med på Snap Map hvor barna er fysisk, men følger ikke like selvfølgelig med på hva barnet gjør på nett og hvem de har kontakt med.
- Foreldrene har stort ønske om å respektere barnas privatliv.

«SJEKKER DU DETTE ETTER AT BARNET DITT HAR VÆRT PÅ NETT?»

- 20 prosent av foreldrene sjekker ofte hvilke venner eller følgere barnet har lagt til i sosiale medier, 37 prosent gjør det av og til.
- 14 prosent av foreldrene sjekker barnets netthistorikk ofte, 45 prosent gjør det av og til.
- 17 prosent sjekker ofte meldingene eller e-posten til barnet, 46 prosent gjør det av og til.

«PLEIER DU Å SJEKKE BARNETS BRUKER/PROFIL PÅ [SNAPCHAT OG YOUTUBE]?»

- Snapchat: 15 prosent sjekker barnets profil ved å logge inn, mens 26 prosent sjekker gjennom egen profil. 57 prosent av foreldrene sjekker ikke barnets Snapchat-konto.
- YouTube: 23 prosent sjekker barnets YouTube-profil ved å logge inn på barnets profil, og 16 prosent sjekker gjennom sin egen profil. 58 prosent av foreldrene sjekker ikke barnets YouTube-konto.

«HVOR ENKELT ER DET Å HA OVERSIKT OVER HVA BARN A GJØR PÅ NETTET?»

- Totalt sett er 34 prosent av foreldre enige i at det er vanskelig å holde oversikt over hva barnet gjør på nettet.
- 39 prosent av foreldrene til 11–12-åringene synes det er vanskelig å ha oversikt. Når barna blir 13–14 år har andelen som synes det er vanskelig å holde oversikt, økt til 62 prosent.

Kilde: Medietilsynet, [Foreldre og medier 2024](#)

ISBN: 978-82-8428-056-1

Nygata 4, 1607 Fredrikstad

69 30 12 00

post@medietilsynet.no

Co-funded by
the European Union

Medietilsynet